

De Dr. P.A. Tiele-Stichting stelt zich ten doel om de wetenschap van het boek in al haar aspecten te bevorderen. Om een nauwere samenwerking tussen alle branches en beroepsgroepen in de wereld van het boek te bewerkstelligen heeft zij een samenwerkingsverband tot stand gebracht waarin wetenschappelijke en marktgelieerde organisaties en instellingen zijn vertegenwoordigd.

AANGESLOTEN ORGANISATIES

BNO (Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers)
Boekwetenschap en handschriftenkunde, Universiteit van Amsterdam, Leerstoelgroep-
Book & Byte, Universiteit Leiden, Masteropleiding -
CB (Centraal Boekhuis)
Drukwerk in de Marge, Stichting -
Faculteit der Kunsten, Universiteit Leiden
FOBID (Federatie van Organisaties in het Bibliotheek-, Informatie-, en Documentatiewezens)
Grafische Cultuurstichting
Graphic Design Museum, de Beyerd
KB (Koninklijke Bibliotheek)
Kenniscentrum Boekenvak/Media Business Press b.v.
KVB (Koninklijke Vereniging van het Boekenvak)
Letterkundig Museum en Documentatiecentrum, (NLMD), Nederlands -
Museum Enschedé
Museum Meermann
NBb (Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond)
NBV (Nederlandse Boekhistorische Vereniging)
Nederlands Genootschap van Bibliofielen
Nederlandse Vereniging van Antiquaren (NVvA)
NUV (Nederlands Uitgeversverband) Stichting Lezen
Stichting Handboekbinden
Universiteitsbibliotheek Universiteit van Amsterdam (UBA)
Universiteitsbibliotheek Universiteit Leiden (UBL)
Universiteitsbibliotheek Universiteit Utrecht (UBU)
Universiteitsbibliotheek Vrije Universiteit Amsterdam (UB-VU)
VOB (Vereniging van Openbare Bibliotheken)
Zeeuwse Bibliotheek

WETENSCHAPPELIJKE ADVIESRAAD

Prof. dr. J.A.A.M. Biemans
Prof. dr. J.A.H. Bots
Dr. B.P.M. Dongelmans
Prof.dr. J.M.H.J. Hemels
Prof. dr. P.G. Hoftijzer
Prof. dr. A.A. den Hollander, voorzitter
Prof. dr. F.C.J. Ketelaar
Prof. dr. E.A. Kuitert
Prof. dr. J.S. Mackenzie Owen
Prof. dr. P.W.M. Rutten
Prof. dr. D.H. Schram
Prof. dr. h.c. G.A. Unger

Donateurs

De Tiele-Stichting wordt niet gesubsidieerd. Donateurs zijn daarom van harte welkom. Zij ontvangen de *Nieuwsbrief*, worden uitgenodigd voor de Tiele-lezingen en worden op de hoogte gehouden van alle activiteiten van de stichting. Voor een bijdrage van minimaal € 17,50 per jaar wordt u donateur. U kunt zich aanmelden bij het secretariaat van de stichting: info@tiele-stichting.nl.

Sponsors

Amsterdam University Press
Bohn Stafleu van Loghum
BOL.com
Koninklijke Bibliotheek
Koninklijke Van Gorcum
WPG Uitgevers

De Dr. P.A. Tiele-Stichting is hen zeer erkentelijk voor hun bijdragen.

Nieuwsbrief

De *Nieuwsbrief* van de Dr. P.A. Tiele-Stichting verschijnt onregelmatig, maar tenminste tweemaal per jaar, onder redactie van Ellen van Oers, Brit Hopmann en Corinna van Schendel. Berichten en mededelingen kunt u sturen naar het secretariaat van de stichting of mailen naar info@tiele-stichting.nl.

BESTUUR

Voorzitter
Els van Eijck van Heslinga

Secretaris

Corinna van Schendel

Penningmeester

Marieke van Delft

Leden

Adriaan van der Weel
Barry Wiebenga
Cees van Wijk

COÖRDINATOR

Brit Hopmann
Ellen van Oers

COLOFON

DR. P.A. TIELE-STICHTING
Koninklijke Bibliotheek
Postbus 90407
2509 LK Den Haag

T 070 314 02 92
F 070 314 05 12
E info@tiele-stichting.nl
I www.tiele-stichting.nl

KvK AMSTERDAM 41 20 47 37
POSTBANK 59 90 08
FORTIS BANK 83 00 85 084

BASISONTWERP
Yolanda Huntelaar, Amsterdam

DR. P.A. TIELE-STICHTING

Samenwerkingsverband voor Boekwetenschap in Nederland

NIEUWSBRIEF

BOKETJE VOOR LAURENS

Het is duidelijk, Laurens. Jou opvolgen is in feite onmogelijk! Iedereen die deze bloemlezing onder ogen krijgt, zal dat beamen. Je hebt niet alleen door je daden, maar vooral ook met inzet van je persoonlijkheid ervoor gezorgd dat de Tiele-Stichting staat als een huis. In dat huis zijn steeds meer kamers geschikt gemaakt voor uiteenlopende activiteiten. Je bent nooit voortijdig op je lauweren gaan rusten met de gedachte: 'het is goed zo'. Neen, zelfs heel recent kwam je met een nieuw idee, de Tiele-leerstoelendag, dat onmiddellijk door ons allen warm is omarmd. Weer een nieuwe bewoner van het Tiele-huis.

Met deze kleine, bijzondere publicatie willen wij jou eren. Het boeketje van uiteenlopende bijdragen geeft, denk ik, als geheel een samenhangend beeld van een markante voorzitter. Naar buiten toe een voorkomende en vriendelijke man, maar van binnen zit het staal dat nodig is om stevige, lang houdbare constructies op te zetten. Je vertrekt nu en als jouw opvolger hoop ik het in mij gestelde vertrouwen waar te kunnen maken!

Els van Eijck van Heslinga

LAURENS WAS TIELE, TIELE IS LAURENS

Laat ik duidelijker zijn. In de Tiele-Stichting nieuwe stijl, die door Laurens bedacht en geïnitieerd is, bundelen organisaties en instellingen hun krachten ter bevordering van een gemeenschappelijk doel. Dat doel overstijgt de belangen van de individuele participanten en wordt ook niet door iedereen in gelijke mate onderschreven of van dezelfde urgentie geacht. Doorgaans leveren de activiteiten geen directe voordelen op voor de aangeslotenen. Men dient een lange planningshorizon te hanteren en over de eigen schutting heen te kijken om de betekenis en mogelijkheden van Tiele naar waarde te schatten. Derhalve een broze en onzekere constructie.

Dat die constructie sinds de ambitieuze start van de Tiele-Stichting nieuwe stijl intact is gebleven, ja zelfs door allerlei nieuwe activiteiten is verstevigd, zegt iets over de saamhorigheid en breed georiënteerde belangstelling bij de professionals in de boekenbranche en -wetenschap, maar zegt vooral iets over Laurens.

Laurens heeft de principes en inzichten die hij in zijn actieve loopbaan als uitgever en bestuurder van branche- en branchegelieerde organisaties heeft uitgedragen, onverkort op Tiele toegepast. Ik noem de zorgvuldige omgang met alle *stakeholders* in de bedrijfskolom, het belang van het collectief naast dat van het eigen bedrijf, de betekenis van het boek als cultuurdrager, het behoud en de ontsluiting van ons erfgoed, het belang van opleiding en permanente scholing, nationale en internationale samenwerking ter vaststelling en realisering van een gemeenschappelijke agenda.

Veel van deze zaken lijken door de - verharde - praktijk van alledag te worden overschaduwd. Sterven uitgevers en bestuurders van het type Laurens wellicht uit?

Mijn wens is dat Tiele lang het podium mag blijven waarop wij de oude idealen, al dan niet in een nieuwe jas, gestalte laten krijgen. Dan is Laurens toch nog gebleven.

Cees van Wijk

❖ speciale editie ❖

Laurens van Krevelen

1978 * Tiele-Stichting * 2008

Foto: Jos Uljee

Toen ik de eervolle uitnodiging kreeg om toe te treden tot het bestuur van de Dr. P.A.Tiele-Stichting had ik weinig bedenktijd nodig. Werken aan de verwerkelijking van de doelstellingen van de stichting - onder jouw voorzitterschap, Laurens - moesten inspirerende uren opleveren. Daarin ben ik niet teleurgesteld.

Van idee tot realisatie: tijdens de vergaderingen gaf jij veelal de kortste weg aan. Jij bent de *TomTom* van de boekwetenschap. Het is uitzonderlijk hoe jij - met ogenschijnlijk gemak - het rijke palet van de boekwetenschap hebt helpen uitwerken tot een zelfstandige discipline.

In 'Het boek is van de schrijver' (Van Krevelen 2005) wijs je ons erop dat de auteur nogal is veronachtzaamd door de boekwetenschap. In die veertiende Bert van Selmlezing belicht je wat tot dusverre onderbelicht was: het wezenlijke aandeel van auteurs in de historische ontwikkeling, verspreiding en vormgeving van het medium boek. Het is illustratief voor jouw manier van werken en een bewijs voor jouw voorkeur in de *chaîne du livre*.

Barry Wiebenga

Helaas, hoe degelijk ze er ook uitzien, de Tiele-notulen zijn incompleet. Voorzitter Laurens van Krevelen opende elke vergadering met de woorden 'Beste vrienden' en dit was voor iedereen zo vanzelfsprekend dat het niet werd genotuleerd. Maar deze vriendschappelijke aanhef was en is natuurlijk wel Laurens' programma.

Charmant maar vasthoudend heeft hij mensen bij elkaar gebracht die graag samen met hem bruggen willen slaan tussen de soms wat van elkaar afgewende sferen in de wereld van het boek. Laurens' wapen is - in alle eenvoud - de overredende kracht van de gedachte dat één ding ons bindt, boeit, bezighoudt en bezielt: het Boek. En dat er tussen wie die passie delen vriendschap bestaat.

Het Boek: een weerloos pakketje papier met wat drukinkt, garen of lijm, dat niet nat mag worden of omvallen en waarvan de bladzijden voorzichtig moeten worden omgeslagen. De oudere exemplaren krijgen rimpels en behoeven een doos of kussentje. Kwetsbare wezens zijn het, die onze zorg en aandacht verdienen. Veel inspanning vragen zij ons: vanaf hun prille conceptie in het hoofd van de auteur tot aan het lezen en begrijpen van hun teksten, het opspuiven van hun verhaal, het onderzoeken van hun geschiedenis. Maar wat krijgen we er veel voor terug. Ideeën, wijsheid, amusement, schoonheid, discussie, wetenschappelijk onderzoek (en daardoor weer nieuwe boeken) en *last but not least*: de grote vriendschap tussen iedereen die het Boek koestert.

Die vriendschap is het cement van de Tiele-Stichting, die zich als een P.A. Tielepeetoudercollectief bekommert om het Boek en de boekwetenschap. Met beide gaat het bijzonder goed, dankzij Laurens' langdurige en zorgzame inspanningen. Hij mag zeer tevreden zijn en wij zijn hem zeer dankbaar. Nu hij zich in de coulissen terugtrekt gaan wij opgewekt verder, met weliswaar incomplete notulen maar op hechte basis. Laurens, mogen we je nog eens om advies vragen - in alle vriendschap?

Corinna van Schendel

NIEUW ELAN

Van de dertig jaar 'Tiele' van Laurens heb ik vooral de laatste jaren intensief meegemaakt. Ik was in 1997 in het bestuur gekomen als opvolger van Reedijk. Het bestuur, onder enthousiaste leiding van Chris Schriks, wilde het ietwat gezapige gezelschap omvormen tot een actieve club voor de boekwetenschap maar het was nog niet duidelijk hoe. Eerst werd gedacht aan samengaan met de NBV, totdat Laurens in 2002, inmiddels met pensioen bij Meulenhoff, zijn ambitieuze plannen ontvouwde voor een vernieuwde Tiele-Stichting, plannen die hij ongetwijfeld al lang koesterde. Zijn idee van een breed platform waarin alle sectoren van de boekwetenschap en het boekenvak samenkwamen, was volkomen nieuw en sloeg onmiddellijk aan. Wat mij van de eerste jaren 2002 en 2003 vooral is bijgebleven, is het enorme elan dat Laurens teweeg bracht. In de voorbereidingscommissie voor de nieuwe structuur ging het dankzij Laurens, die alles grondig had doordacht en meestal al op papier had staan, in een sneltreinvaart. Het geniale van de nieuwe structuur vond ik de manier om het hele veld er bij te betrekken door het instellen van de Vergadering van Aangeslotenen, de zogenaamde *stakeholders*. En hen vervolgens ook financieel er aan te verbinden. Tot mijn verbazing lukte het Laurens in een mum van tijd om de 'groten' zoals de NUV, het CB, de NBb, de KVB, de Grafische Cultuurstichting met één telefoontje te laten toetreden. Meteen de volgende dag ontvingen zij dan een klinkend, door Laurens opgesteld en ondertekend contract in de bus. Al snel waren er meer dan twintig belangrijke organisaties en instellingen bij betrokken en zo kreeg het idee van een platform, een werkelijk samenwerkingsverband, in heel korte tijd concreet gestalte. Dat enthousiasme is gebleven en na de installatie van het nieuwe bestuur in het voorjaar 2003 bij het vijftigjarig bestaan van de Tiele-Stichting volgden er wat mij betreft ruim vier jaar van uitermate plezierige, leerzame en vruchtbare samenwerking, en graag grijp ik deze gelegenheid aan om Laurens daarvoor hartelijk te danken.

Clemens de Wolf

Laurens leidt paneldiscussie over 'De nostalgie van het boek' in 2004. V.l.n.r.: Marika Koblusek, Laurens van Krevelen, Esther Cleven, Emile Schrijver
Foto: KB, Den Haag

Tiele-jubileum 26 juni 2003. Ons moment van triomf: de Tiele-Stichting nieuwe stijl was geboren en het boekje vijftig jaar Tiele-geschiedenis, dat je zo stijf onder de arm houdt geklemd, was af.

Hannie van Goinga

Foto: UB Amsterdam

Door zijn deskundigheid, zijn liefde voor boeken en kennis van de boekenwereld, zijn geduld en doorzettingsvermogen, maar bovenal door zijn aimabele persoonlijkheid heeft Laurens van Krevelen de Dr. P.A. Tiele-Stichting zover gekregen waar hij haar hebben wilde bij zijn afscheid. Vanuit Amsterdam is hij met de Tiele-Stichting het land in gegaan en heeft haar breder gemaakt dan zij was toen ik haar leerde kennen en verliet. In de tijd die hij ervoor had uitgetrokken heeft hij een stevig huis gebouwd, een samenwerkingsverband van alle sectoren van het boekenvak dat de boekwetenschap bevordert en tegelijk door de boekwetenschap wordt gevoed. Laurens heb ik altijd gekend als een man met verschillende petten op het hoofd, maar na dertig jaar mag hij eindelijk zijn Tiele-pet wel eens tegen de zolder gooien. Ik hoop hem echter nog lang hierna in de boekenwereld tegen te komen. Dat spreekt als een petje.

Astrid Balsem

'MET VEEL OMZIGTIGHEID TE GEBRUIKEN'

De mooiste bibliotheek voor de boekwetenschap ter wereld is de verzameling van de Koninklijke Vereniging voor het Boekenvak, gehuisvest in de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam. Laurens van Krevelen is met de collectie zeer vertrouwd, onder meer door zijn huidige voorzitterschap van de stichting die de bibliotheek bestuurt. De stuwende kracht achter de bibliotheek gedurende de eerste decennia na de oprichting in 1845 was Frederik Muller. In 1855 verscheen van zijn hand de eerste in een lange reeks van catalogussen waarin het voortdurend uitdijend bezit van de collectie wordt beschreven. Die eerste catalogus is interessant, omdat vele van de erin beschreven boeken door Muller zelf waren geschonken, maar vooral omdat hij de titelbeschrijvingen vaak voorzag van een - niet zelden kritische - toelichting, zoals uit de onderstaande bloemlezing mag blijken. Wie wil weten om welke titels het gaat, moet de vermelde nummers achter ieder citaat in de - inmiddels door *Google Books* gedigitaliseerde - catalogus opslaan.

- ¶ 'Een aanmatigende titel voor een boekje, dat alleen den engelschen boekhandel en de gebruiken daar voorkomende, ten toon stelt, en voor de kennis daarvan (doch ook daarvoor alléén) nuttig zijn kan.' (nummer 19)
- ¶ 'Een boekje van zeer weinig waarde.' (nummer 60)
- ¶ 'Het wijde veld wat de schrijver wilde bewerken, vorderde een nieuw woord, waarvoor hij *Bibliologie* genomen heeft, beteekenende alles wat op boeken betrekking had. Dit te groote plan heeft den schrijver natuurlijk in de fout van onvolledigheid en onnaauwkeurigheid doen vervallen, iets waaraan bijna alle werken van dezen vruchtbaren schrijver, vooral echter *dit*, lijden.' (nummer 189)
- ¶ 'Een zeer oppervlakkig boek, met veel omzigtigheid te gebruiken.' (nummer 210)
- ¶ 'Deze nieuwe catalogus is *zeer* kort en *hoogst* onvolledig gemaakt, en in de meest verwarrende alphabetische orde. Het is het werk van een' onzer kundigste geschiedvorschers; iets waardoor op nieuw bewezen is, dat het meestal zeer min geachte werk van catalogiseeren meer kennis en geduld vereischt dan velen meenen.' (nummer 501)
- ¶ 'Belangrijke, maar verregaand slecht opgemaakte Catalogus, zóó zelfs, dat het zeer moeilijk is over eenig onbekend boek goed narigt te bekomen.' (nummer 523)
- ¶ 'Deze Catalogus moge ten bewijze strekken, hoe verkeerd, ja gevaarlijk het is, oude boeken ten verkoop toe te vertrouwen aan personen, die of geene Boekhandelaars zijn, of dit zijnde, geene bibliographische kennis hebben.' (nummer 660)

Paul Hoftijzer

Gut, Laurens, ik ken je eigenlijk nauwelijks. Je veraste me een keer op een tentoonstelling in Den Haag, toen je me iets vertelde over je verzameling. Mij, als privé-drukker van Moesman bij een van zijn laatste uitgaven! Verder ken ik je alleen als bewaarder en gedreven voorzitter, en als man op de achtergrond. En van hartelijk handen schudden.

Toen ik voor Meulenhoff een vakboek uit het Engels zou vertalen en ik met twee van je medewerkers - de productievrouw en de redactrice, Annelies (ik weet háár naam nog wel) - een afspraak had, was je ongetwijfeld de man op de achtergrond die de dames had meegegeven zoveel mogelijk te knijpen op het aantal centen per woord. Zo gaan die dingen.

Nu ik zelf voorzitter ben van een (internationale) club, weet ik wat een ondankbare taak het vaak is. 'Ga niet aan een dood paard staan trekken', verzucht ik wel eens, als alles weer eens op dezelfde schouders neerkomt. Jij hebt het in dat opzicht bewonderenswaardig gedaan, bent altijd blijven trekken en hebt het dode paard in beweging gekregen, als je dat zo zeggen kunt - en enkele confrères zullen me misschien in stilte bijvallen.

Tijd voor een nadere kennismaking? Buiten het bestuurswerk om?

Johan de Zoete

In 2002 maakte Laurens zijn *comeback* in het bestuur van de Tiele-Stichting met een 'Voorstel tot het vormen van een samenwerkingsverband ter bevordering van boekwetenschap'. Er kwam een nauwere samenwerking tussen de branches en beroepsgroepen in de wereld van het boek en er werd een wetenschappelijke adviesraad ingesteld om boekwetenschappelijke activiteiten te bevorderen. Laurens was de stuwende kracht achter al deze activiteiten. Het enthousiasme waarmee hij zich inzette voor de boekwetenschap en de boekhistorische archieven en collecties heb ik als zeer stimulerend ervaren. Via deze speciale editie van de Tiele-Nieuwsbrief wil ik Laurens dan ook van harte bedanken voor de prettige samenwerking en de collegialiteit die ik van hem heb mogen ontvangen tijdens onze werkzaamheden voor de Tiele-Stichting.

Chantal Keijsper

Aanvankelijk was hij voor mij niet meer dan een naam: Vancrevel - een schrijver, redacteur en vertaler. Over de jaren begonnen onze cirkels elkaar te naderen om elkaar uiteindelijk hier en daar te overlappen. Toen Ruud Hisgen en ik in de jaren negentig werk van Samuel Beckett vertaalden, bleek deze Vancrevel niet alleen een mede-Beckett-vertaler, maar ook Beckett-uitgever. Als Van Krevelen werd hij van een naam in druk een handtekening, op briefpapier van Meulenhoff, en niet lang daarna een mens van vlees en bloed: spreker op het Beckett symposium dat Ruud en ik organiseerden. Gaandeweg leerde ik hem beter kennen, tot hij, in connectie met de Tiele-Stichting, ten laatste Laurens werd, en een goede vriend. Een beminlijke man, uitermate belezen; een scherpe geest, die economisch en commercieel denken op onnavolgbare wijze combineert met diepe belezenheid en liefde voor het boek; een liefhebber van kunst en onvermoeibaar pleitbezorger van de wetenschap van het boek.

Adriaan van der Weel

Laurens, wat een feest en groot voorrecht was het, om onder jouw bestuursvoorzitterschap als coördinator van de Tiele-Stichting te mogen werken. Zo bevlogen, erudiet en altijd even vriendelijk en hulpvaardig als jij, zo zijn er maar weinigen. Dat de (bevordering van de) boekwetenschap van belang is, daarvan was ik al overtuigd geraakt door de studie boekwetenschap die ik in Amsterdam volgde, en door de werkzaamheden voor de Koninklijke Bibliotheek die sterk gelinkt waren (en zijn) aan de boekwetenschap. Jouw gedrevenheid en passie, die tot uiting kwamen in je brieven, je toespraken, je berichten voor de Tiele-Nieuwsbrief, de teksten voor het jaarverslag et cetera, hebben mij nog meer gesterkt in die overtuiging. Ik zet mijn coördinerende werkzaamheden voor Tiele dan ook vol enthousiasme voort zodra ik terugkeer na mijn bevallingsverlof. Ooit las ik dat jij wel de 'vriendelijke reus' werd genoemd. Volkomen terecht: immer vriendelijk, en van reusachtige betekenis voor de boekenwereld. Ik zal je ontzettend missen.

Ellen van Oers

Gerard Unger

DE RTIG JAAR LAURENS ‘TIELE’ VAN KREVELEN

Begin 1997 vroeg Ton Croiset van Uchelen of ik het voorzitterschap van de Dr. P. A. Tiele-Stichting wilde overnemen van Anton Gerits. Het was een karweitje van niks, twee vergaderingen per jaar, een kleine agenda, een nog kleinere kas en met doorgaans meer afwezige dan aanwezige leden. Ik deed het omdat ik met Ton al vele jaren deel uitmaakte van de Commissie voor de Bibliotheek van de KVB.

Op 7 oktober 1997 droeg Anton Gerits het voorzitterschap over. Ik kende de meeste bestuurders, met Laurens als vraagbaak, en ik voelde me direct thuis. Bovendien, met Chantal Keijsper en Hannie van Goinga, die de vijftigjarige geschiedenis van de stichting uitvoerig heeft beschreven, had ik het getroffen.

De stichting had, met meer idealisme en gedrevenheid dan geld, een breed werkerterrein bestreken. Mede door haar activiteiten ontstond een klimaat waarin de belangstelling voor het fenomeen ‘boek’ aanzienlijk was gegroeid.

Al tijdens de eerste vergadering waren de aanwezige leden van mening dat het bestuur eens ‘opgeschud’ moest worden, dat nagedacht moest worden over het bestaansrecht van de stichting, dat wellicht een andere koers wenselijk was en hoe het gehele veld van het boekenvak bij de activiteiten van de stichting betrokken kon worden.

De eerste poging om de infrastructuur van de stichting te veranderen was samenwerking te zoeken met de Nederlandse Boekhistorische Vereniging. Vervolgens raadpleegde het bestuur van de Tiele-Stichting vooraanstaande instellingen en organisaties om te horen of zij genegen waren zich sterk te maken voor een samenwerkingsverband dat zich tot een nationaal platform kon ontwikkelen.

Gebleken was dat het beleid met betrekking tot het boek versnipperd was en dat het doel van de stichting een brug te slaan tussen wetenschappelijk onderzoek en de maatschappelijke toepassing alleen maar bereikt kon worden als alle boekverwante instellingen en organisaties met elkaar wilden samenwerken. Er was ook geen sprake van een integrale wetenschappelijke bestudering van de ontwikkeling van het boek. Moest de Tiele-Stichting niet een fundament vormen dat inspirerend werkte op alles wat te maken had met het vormgeven, maken, bewaren, verspreiden en

beschrijven van het boek? Niet alleen wat het verleden, maar ook wat de toekomst betrof?

Met Laurens als profeet werden de geesten rijp om het in die richting te zoeken. Als voorzitter beschouwde ik mij als een tussenpaus, beseffend dat de ‘echte’ al twintig jaar deel uitmaakte van het bestuur. Zelfs toen hij voor korte tijd geen bestuurslid was regisseerde hij de regie. Wat de Tiele-Stichting blijkbaar nodig had was iemand die in korte tijd bakens wilde verzetten, zonder dat nog direct duidelijk was waar die moesten komen. Wat ook bleek was dat zonder medewerking van de Koninklijke Bibliotheek en van de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam die pogingen niet zouden lukken.

Fit fabricando faber, al smedend kwam het doel tot stand. Dat was het doorbreken van de tamelijk eenzijdige belangstelling voor visuele en elektronische media, hetgeen noodzakelijk was voor een gezonde sociale, culturele en economische infrastructuur van alle betrokken partijen die het medium boek in stand hielden. Zo werd de Dr. P. A. Tiele-Stichting nieuwe stijl een nationaal platform dat coördineerde en richting wilde geven en de bevordering van de boekwetenschap in de breedste zin tot doel koos.

Toen ik op 1 april 2003 het voorzitterschap aan Laurens van Krevelen mocht overdragen was duidelijk geworden waar de bakens moesten staan. En, hoe gelukkig, Laurens was mij intussen opgevolgd als voorzitter (en bibliothecaris) van de Commissie voor de Bibliotheek van de KVB die ook aan een andere structuur toe was. Wat mij betreft achtte ik mijn kortstondige missie in het Tielebestuur geslaagd. Dankzij de vrienden van het eerste uur: Clemens de Wolf, Chantal Keijsper, Boudien de Vries, Paul Hoftijzer, Frans Janssen, Garrelt Verhoeven, Ton Croiset van Uchelen, Johan de Zoete, Astrid Balsem, Bubb Kuyper, Joke Mammen en anderen. De inzet en vriendschap van mijn medebestuurders koester ik nog altijd met warmte. Met voorop Laurens van Krevelen en Ton Croiset van Uchelen, die in januari 2004 als paranimfen fungeerden tijdens mijn promotie te Leiden. Met als promotor Paul Hoftijzer. Hetgeen mij nog altijd met dankbaarheid vervult.

Chris Schriks

Laurens, wat ben je een goede voorzitter van Tiele geweest! Van de lange periode van je voorzitterschap heb ik maar een snippertje meegemaakt, maar wel een belangrijk snippertje: de overstap naar Tiele nieuwe stijl. Dat had een mijneveld kunnen zijn, maar dat is het dank zij jouw uitmuntende kwaliteiten als voorzitter niet geworden. Met grote bewondering heb ik gezien hoe je netelige kwesties altijd elegant oploste, iedereen in het bestuur de ruimte gaf, maar onnodig lange vergaderingen vermeid, en waar nodig compromissen bewerkstelligde. Je hebt uitgebreid je netwerk betokkeld om organisaties te overtuigen van het nut om zich aan te sluiten, zodat er echt een mooi, zinvol en vruchtbaar contact is gekomen tussen ‘het veld’ en ‘de wetenschap’.

Herinneringen? Niet iets bepaalds maar vooral de plezierige sfeer die je wist te creëren, je aandacht voor de individuele mensen betrokken bij Tiele en je ‘hart voor de boekenzaak’. Tiele is dankzij jou van een groep van louter gepassioneerde specialisten een prachtig platform voor de boekwetenschap geworden. De negentiende-eeuwers zagen het *utile dulce* als hoogste streven, dat is precies de sfeer geweest in ‘mijn’ bestuursperiode in de Tielestichting: nuttig en aangenaam. Erg bedankt!

Boudien de Vries

In 2003 vestigde de vernieuwde Tiele-Stichting onder leiding van Laurens van Krevelen zich in de Koninklijke Bibliotheek in de Den Haag. Ik was er op dat moment werkzaam als projectleider en kreeg de mogelijkheid om daarnaast voor één dag in de week te worden aangesteld als eerste coördinator van de stichting.

Het is altijd plezierig om ergens te werken waar nieuwe zaken worden opgezet. Het was een voorrecht om in dit tijdsbestek te mogen werken voor een energiek bestuur, waarvan Laurens de bezielende gangmaker was. Er moest een huisstijl worden ontwikkeld, een website, een nieuwsbrief, er moesten partners worden gezocht en plannen worden gemaakt. Dit alles in bestuursvergaderingen waarin de discussie niet werd geschuwd.

In een snel veranderende en digitaliserende wereld was Laurens de persoon die onlosmakelijk met het boekenvak verbonden was en die het belang van Het Boek bij hoog en laag verdedigde. Dat bete-

kende niet dat hij geen oog had voor nieuwe ontwikkelingen, maar hij was en is overtuigd van een toekomst voor het boek als een fysiek object en het grote maatschappelijke belang van het lezen.

In een tijd van e-mail en internet was het versturen van gewone post steeds minder gangbaar in het bestuurswerk; alle stukken gingen in die eerste fase van de Tiele-Stichting al per mail rond, maar er was één uitzondering. Tekenend voor Laurens was dat hij als voorzitter de stukken ontving per fax, omdat zijn e-mail ‘nog niet werkte’.

In mijn nieuwe functie bij de Bijzondere Collecties van de Universiteitsbibliotheek in Amsterdam heb ik gelukkig opnieuw veel te maken met Laurens in zijn functie van voorzitter van de Stichting Bibliotheek van het Boekenvak. We werken intensief samen aan nieuwe projecten om de rijke bronnen voor de geschiedenis van het Nederlandse boekenvak te verzamelen en beschikbaar te stellen. Er gaat vrijwel geen dag meer voorbij zonder een e-mail bericht van Laurens en ik hoop, dat dit nog lang zo zal voortgaan.

Garrelt Verhoeven

Laurens van Krevelen: een naam die ik al lang kende voor ik hem ooit ontmoette. Een grote naam, een bestuurder, iemand die veel ondernam en voor elkaar kreeg... Een bijzondere man moest dat zijn!

Toen ik Laurens daadwerkelijk ontmoette bleek hij vooral een innemende en charmante man te zijn. Met een bestuurlijke manier van aanpak. Eenmaal penningmeester geworden van het bestuur van de Dr. P.A. Tiele-Stichting raakte ik onder de indruk van Laurens’ enorme werkkraft en inzet. Ieder mailtje werd (en wordt) binnen een dag beantwoord, beslissingen worden met verve genomen & initiatieven en plannen worden niet alleen ontwikkeld maar ook tot een goed einde gebracht. Of het nu gaat om een Expert-meeting, een Tielelezing, de Gerrit Noordzij Prijs, een bijeenkomst over de vaste boekenprijs of een plan voor een nieuwe activiteit als een nieuwe leerstoel of de Tiele-leerstoelendag – Laurens entameert, masseert, organiseert, inspireert, stimuleert, leert, intrigeert, verkeert, begeert, bekeert ... Het is dus vanzelfsprekend dat hij met een speciale nieuwsbrief wordt geëerd! Laurens, het ga je goed.

Marieke van Delft

